

Elhunyt Szabó János elvtárs

Szabó János elvtárs, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa hosszas szenvedés után életének 68. évében elhunyt. A makói városi pártbizottság saját halottjának tekintve, Hamvasztás előtti búcsúztatása holnap, szombaton délután 3 órakor a makói belvárosi temető ravatalozójában lesz.

Szegény makói parasztcsaládban született Szabó János elvtárs. Az első világháború viharában az olasz fronton ismerte meg a szocializmus eszméjét, s a harctérről hazaszökvé küzdött a fiatal Tanácsköztársaságért. A Horthy-időkben a börtön és a rendőri felügyelet ellenére harcolt a földreformért és a demokráciáért. A felszabadulás után ott volt a kommunista párt megalakítói között, majd tagja lett az ideiglenes nemzetgyűlésnek. Az MKP Csanád megyei titkára, a FÉKOSZ országos főtitkára is volt, később a Földművelésügyi Minisztérium vezető munkatársaként dolgozott.

Nyugdíjazása után is, súlyos betegségéig társadalmi tisztségeket viselt. Megyezserzte ismerték és szerették. Sok személyes barátja és elvtársa gyászolja Szegeden is.

Van valami büszkeség egyenes tartásában: lám, nemcsak a maga, hanem társai gondját, dolgát is föl vállalta. Nem kis terhet, feladatot jelent ez, de valahogy mégis kedvet, erőt ad. Ő az összekötő kapocs a cérnázóbeli munkások meg a vezetők, a szakszervezeti bizottság között: ő a bizalmiak bizalmija, a főbizalmi.

Az elmúlt két évben is ez volt a tiszte, s most sokáig fog majd emlékezni arra a napra, mikor újra őt választották.

A bizalom alapja

Igy lett őt másik bizalmi vezetője. Örömmel vállalta, hiszen már furcsa is lenne számára, ha nem jönnének hozzá a lányok, asszonyok, munkatársak hol ilyen, hol olyan természetű problémáikkal: „Katikám!...” Széles Katalinnak, a Szegedi Kenderfonógyár csöndes szavú, szerény munkásnőjének már eleme a másokért való tevékenykedés, a mozgalmi munka.

— Ha megkérdeznék egy újonnan megválasztott fő-

„Nagy türelem kell az emberekhez...”

Egy főbizalmi portréja

bizalmi, milyen tanácsot adna ehhez a szakszervezeti munkához?

— Elsősorban azt, hogy nagy türelem kell az emberekkel való foglalkozáshoz. Türelem, meg szeretet is. Megértetni, megmagyarázni a legfontosabb kérdéseket: gondjukkal — bajukkal lelkiismeretesen foglalkozni, csak ez lehet a bizalom alapja.

— Maga úgy érzi...
Mosolyog, mint aki biztos a dolgában.

— Szeretnek az emberek, ezt meg lehet érezni. Persze egy-kettő biztosan van, akiről tudom, meg sajnálom is, hogy kivétel ilyen szempontból, de ettől is nyugodt a lelkiismeretem, nem rajtam múlik.

A legjobb érzés

Meghallgatni, intézni, lehetőleg elintézni. Emberséggel fordulni az emberekhez, örömet okozni nekik, amikor lehet. Elmondja, hogy karácsony előtt több dolgozónak tudtak segítyt kiutalni, mint ahogy eredetileg számították. S milyen öröm volt sorra

venni a neveket: kiknek van a legnagyobb szükségük rá.
— Tessék elhinni, az olyan jó érzés, felemelő érzés — csillan föl a szeme. — Mindig adni valamit.

Üdülés, prémium, segély, mikor mit lehet nyújtani a segítő szón, az eligazító tanácsokon kívül. Hirtelen megkérdelem tőle: hát ő volt-e már üdülni?

— Nem, még egyszer sem — s a halvány arc megszínesedik egy kicsit — meghagytam a többieknek.

— Még a kirándulással is szerencsétlen volt — veti közbe a szakszervezeti bizottság titkára, Sponner Jenő. — Szabadkára mentünk, a szőnyeggyárba, de mert nem szegedi, nem vehette igénybe a „kishatárátlépőt”, s itthon maradt.

— De az enyimek ott voltak — mondja elégtétellel a főbizalmi.

Mert számára ez a fontosabb. Csanádpalotáról, sok kilométer távolságról vonatkozik be naponta. Ha a dolga úgy adódik — s gyakran van így, néha hetenként kétszer is — későn, fél tizenegykor kerül haza, s hajnalban már csörről is a vekeróra.

Több megértés

Hogy mik a tervei? Folytatni, fokozni az eddigi munkát. Az övék a legkiegyensúlyozottabb osztály, dicséri a cérnázót, de bizony azért több megértés kellene, s kevesebb hangoskodó türelmetlenség. Minthogy száznegyvenen tevékenykednek műszak-hosszat a cérnázóban, a zajos gépek között, ezt a kollektívát összeforrott, egymást segítő családnak szeretné látni.

Széles Katalin tudja, hogy idén megnövekedett a szakszervezeti munka szerepe és felelőssége. Szívvel-kedvvel végzi feladatait, hiszen munkatársaiért teszi: akkor is, amikor az érdekvédelem, akkor is, amikor a termelés tennivalói felé fordítja figyelmes, érdeklődő, töprengő arcát.

Simai Mihály

Krumpli, alma, sertés

A felvásárlás adatai

Csongrád megye az 54 mezőgazdasági termék felvásárlási tervét összességében 97,9 százalékra teljesítette 1966-ban. Ezen belül a növényi termékek tervteljesítése 94,1 az élő állat és állati termékek felvásárlásáé 102,3 százalék volt. Ilymódon a felvásárlás mértéke az 1965. évhez viszonyítva 3,3 százalékkal növekedett.

A növényi termékek felvásárlását vizsgálva kiderül, hogy bár 7,9 százalékkal nagyobb eredményt értek el, mint 1965-ben, a 100 százalékos teljesítést a kenyérgabona, az alma és a szőlő termékesítése akadályozta. Ugyanakkor étkezési burgonyából 267,5 százalékos volt a felvásárlás. Ezt a jó termést adó fővetésen kívül a majdnem azonos eredményel járó másodvetés, valamint a szegedi járásban alkalmazott kísérleti dotációs rendszer eredményezte.

Hasznos volt, hogy a burgonyatermelés megyei központját a makói körzetből a szegedi járásba helyezték át. Említést érdemel azonban, hogy a nagyarányú mennyiségi emelkedéssel együtt mi-

nőségromlás is következett be. Jó volt a felvásárlás aránya fűszerpaprikából és zöldségfélékben is. Borból azonban az eredmény javulása nincs arányban a termelés javulásával.

Az élő állatok és állati termékek felvásárlási tervét 2,3 százalékkal teljesítették túl. Ezen belül azonban baromfiból 24,9, tojásból 4,9, süldőből 8,3 százalékos a lemaradás. Vágósertésből darab szerint 101 százalékra teljesítették a felvásárlási tervet. Nem hanyagolható el azonban, hogy súly szerint 114 vagonnal kevesebb a felvásárolt vágósertés. Baromfiból a 480 vagonos tervvel szemben csak 360 vagonot vehettek át.

Amint a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén megállapították, az 1967. évi felvásárlásra vonatkozóan a szerződéskötelek eddigi eredményei azt mutatják, hogy a termeltető és felvásárló vállalatok igyekeznek feladataikat a népgazdaság szükségleteinek megfelelően megoldani.

Új zenei könyvek

TANULMÁNY TARDOS BÉLÁR — EGY ISMERETLEN OPERATÍPUS — SLÁGER

A *Zeneműkiadó* most megjelent újdonságai közül az egyik legfigyelemre méltóbb kötet — *Várnai Péter munkája* — a nemrég elhunyt Tardos Bélának, az ismert zeneszerzőnek, a *Zeneműkiadó* Vállalat igazgatójának állít emléket. A *Mai magyar zeneszerzők* című népszerű sorozatban napvilágot látott tartalmas tanulmány bemutatja a viszonylag későn „beérkező” Tardos Béla — már harmincnyolc éves volt, amikor feltűnést keltő vonósnyegyesével kiemelkedett az ismeretlenségéből — életútját, pályakezdését.

Az 1910-ben született Tardos Béla zongoraművésznek készült, de végül is zeneszerző lett. A Zeneakadémia Kodály tanítványa, s miután 1937-ben befejezte tanulmányait, Vándor Sándor híres együttesében kórusvezetőként dolgozott. Tulajdonképpen zeneszerzési pályája csak a felszabadulás után kezdődött, s mint Vár-

nai Péter alapos elemzése elmondják, az alapvetően melodikus tehetség szoros kapcsolatot tartott a hagyományokkal, amely legjobb alkotásaiban, többek között a *Zongoraversenyben*, a *Város peremén* című kantátában, a háromtételű *Szimfóniában*, az 1961-ben írt zongoraszvitben és az egy évvel későbbi *Hegedűversenyben* egyaránt kimutatható.

Az operabarátok bizonyára nagy érdeklődéssel és izgalommal forgatják majd a *Zeneműkiadó* másik újdonságát, *Króó György A „szabadító” opera* című könyvét. A cím egy jórészt ismeretlen, illetve *elfelejtett operatípusra* utal. Ez a fajta opera a francia forradalmat megelőző évtizedekben született és sokféle változatban, variációban jutott el a romantikus nagyoperaig. De azért nem valami átmeneti, karakter és jelleg nélküli típusa volt ez a műfaj a zenés színpadi drámának. Ellenkezőleg: a nagy polgári forradalom uralkodó eszméi, a társadalmi változások öltöttek testet, találtak színpadi megvalósulási formát ezekben az operákban. S bármennyire is különböztek minőségben, esztétikai értékben, szerkezetben egymástól, egy valami közös volt bennük: *fő motívumuk a „szabadulás”, a forradalom gondolata volt.*

A zenei történet eddig elhanyagolta az opera fejlődésének ezt a típusát. Króó György tanulmányának érdekessége, izgalmasága részben anyagának újdonságából adódik, másrészt a szerző imponálóan nagy tudásából — könyve anyagának jó részét külföldön gyűjtötte össze — és előadás-módjának világosságából, logikájának erejéből.

Amennyire nagy kedvvel olvashatják a komoly zenebarátai Króó György tanulmányát, a könnyű muzsika barátai bizonyosan hasonló örömmel veszik kézbe *Garai Imre Sláger* című könyvét. Ez a könyv nemcsak témája miatt „könnyebb” hanem előadásmódja is az; színes regényeszerű önéletrajz. Alcíme — *Egy táncdal-szerző vallomása* — is jelzi, hogy a könyv nem tanulmány. Szerzője a pesti külvárosból indult el, aztán a nagyvilág forgatagába került. Párizsban, Afrikában járt, s közben mindenfélét dolgozott, díjbirkózó, kocsis, alkalmi munkás volt, míg aztán a francia fővárosban megszületett a siker: Garai neves dalszerző lett. Aztán hazatért, katona volt, s végül megszületett az itthoni siker is: a szerző megtalálta munkáját és boldogságát.

Különös házirend

A Roosevelt téri turista szálló csak este 10 óráig fogadja az érkezőket. Ha késik a budapesti gyors, vagy más ok miatt érkeznek később a vendégek, zárt ajtó találják.

— Nem is huszonkét órákor, hanem huszonegy óra harminc perckor zárunk, mert ezután még az adminisztrációs ügyeket kell elintézni. Ez a szabály, ha nem így csinálnánk, felegyelmil kapunk — közölte a szálló szolgálatos portása, s hozzátette még: — Az előre megrendelt és kifizetett helyet természetesen fenntartjuk, és a később érkező vendéget beengedjük.

A turista szálló az idegenforgalmi hivatal kezelésében működik. Ezért mint a legilletékesebbet, a hivatal vezetőjét, Gács Györgyöt is felkerestük.

H. M.

A károsultak mi vagyunk

Magánzsebekbe ment négymillió

Négymillió forint igen szép pénz. Két-két és fél ezer munkás havi bére; egy 20—25 lakásos bérház hozzávetőleges építési és anyagköltsége; négy kilométernyi új út ára... Sok mindenre át lehetne számolni, sok mindenre át kellene váltani! El is kelne akár járdának vagy vízvezetéknek, akár üzemi öltözőnek, fürdőnek, új tanteremnek.

„A társadalmi tulajdonban okozott kár összege Csongrád megyében 1965-ben négymillió forint volt” — olvashattuk a Csongrád megyei pártbizottság párttervezeti beszámolójában. A tavalyi számla: 3 millió 262 ezer forint. E milliók után nyomozok... Kik?, miért?, hogyan?, mire? — ezek a kérdések izgattak fel. S nekem már nem kellett tanúkat kihallgatni vagy házkutatást tartani. A válaszokat a szegedi megyei bíróság irattárának kötegeliben kerestem és találtam. Kócos madzagokkal átkötött csomók, némelyik öt-hat kiló is megvan. Tavalyi ügyek. A tettesek egy része még büntetését tölti, más része nem régen szabadult. Kis ügyeket és megyére szólókat egyformán átforgattam. *Vecsernyés Béla* és *Molnár Mihály* a gorszai Vihar-sarok Tsz-ben kapott rá a közös vagyonára; *Baksa Sándor* és társai a Szegedi Építőipari Ktsz anyagait bocsátották áruba gyakorlott nagykereskedők módján; a Hídépítő Vállalat vásárhelyi raktárát *Salamon György* kezelte olyformán, mintha a maga kamrája lett volna; csópp a tengerben a fiatalkorú *L. E. fodrászlány* földéaki ügye, de a makói *zártörő galéri* vagy a röske-szatymazi *Barna-ügy* már nagyobb porral járt... és még... és még... kötetek, polcok telnek meg a letárgyalt ügyek irataival. S azóta is újakat ír hozzá a könnyelműség, az ostobaság, az önzés, a harácsolás, az alkohol, a bűn.

Nem fogom az eseteket még egyszer elmesélni. Ebben a cikksorozatban azt próbálom elmondani, amit emberi, egyéni, társadalmi háttérnek nevezhetnénk. Azt, ami az embert elviszi odáig... azt, ami a réseket előidézi.

A károsultak mi vagyunk. Négymillió — sok, kevés? Nincs róla statisztikám, de ha mind a tizenkilenc megyével megszorozzuk, s Budapestre még rátehetjük csak öt megye kárát, már százmillió körül járunk. Ha megszámlolom, hogy a szegedi új seprűgyár 20 millióért épült — öt ilyen üzem! S ez még csak az az összeg, amelyről biztosan tudjuk, hogy magánzsebekbe vándorolt. És amiről nem tudunk; ami nem bűnügy?

Semmi kedvem ilyen ügyek kapcsán valamiféle politikai vagy jogi szemináriumot nyitni ezeken a hasábkokon, de ha már efféle számokkal ijesztgetem az olvasót, hadj tegyem hozzá azt a közgazdasági igazságot is, hogy a *társadalmi tulajdon a szocialista társadalom alapvető intézménye*. Enélkül nincs szocializmus, nincs szociális gondoskodás, tervszerű város- és országfejlesztés. A sérelmére elkövetett cselekedetek száma és gyakorisága tehát szigorú önvédelemre intí a társadalmat. S mint kiderül: nemcsak elszánt tolvaj, alkalomba botló gyenge ember, belesodort bűntárs van, hanem társadalmi hanyagság is. A kriminalisztika tudományának művelői úgy oktatják a fiatal jogászokat, hogy a *bűntény elkövetésének vannak objektív és szubjektív okai*. Hiába készül a közös vagyon meglapására, elsikkasztására a profi bűnöző is, ha nem talál réseket az ellenőrzés módszereiben vagy rendszertelenségében, felületességében; ha nem társa maga az ellenőr is; vagy a munkahely szervezeti és ügyviteli rendje kifogástalan! Ha pedig ott kacsingat az alkalom, a lehetőség, sokszor olyan emberek is megszedülnek, akikre azelőtt még a saját pénztárcánkat is rá mertük volna bízni!

Ugyancsak okos jogászok mondják a tapasztalat bölcsességével: ritka eset, ha valaki eleve elhatározott szándékkal készül a társadalmi tulajdon károsítására. Miközben jön-megy, és lát, és tapasztal, felébrednek benne a régi tudat rezervátumából olyan mohó anyagi ösztönök,

amelyeket munkával nem elégíthetne ki ilyen gyorsan. Mert hiszen *sose kenyerre kellett!* A tisztességes megélhetés fedezete vagy lehetősége egyetlen esetben sem hiányzott. Az aktákban mindenütt rábukkantam a vádlottak havi keresetét jelző számokra is. Ilyen a skála az áttanulmányozott periratokban: 1500—1700—1800—2000—2200—2600—3000—3200 forint. Egyébként majd látni fogjuk: a könnyű élet, a szórakozás szerelensége, a divattal való verseny, a csavargó életmód számúira kellett az újabb és újabb summa.

Az áttanulmányozott bírósági iratok azt is tanúsítják, hogy *nem magányos farkasok dézsmálják elsősorban a közös nyájat*. Bármennyire lecsépülnek a közös tulajdon megőrzésének módjait, vagy érdemen alul értékelnek a vállalatok, intézmények gazdálkodási rendjét és ügyvitelét, annál messzebb jobb mindegyik, hogy egyetlen ember folyamatosan ki tudná játszani. *Kezek kapaszkodnak egymásba a bűn alagútjaiban, s egymást takarják*. Ezért nehéz felderíteni és bizonyítani. Aztán következik még egy lépcső: szerepet, sőt nemegyszer főszerepet vállal efféle „szomorújátékban” olyan személy is, akire vagonát bízta a társadalom. Abban a ktsz-ben, ahol az elnök és a műszaki vezető sikkaszt; olyan felvásárlási helyen, ahol a telepvezető vámolja a társadalmi tulajdont, csodálkozhatnánk-e, hogy a brigádvezető is, a sofőr és a kocsisikéző is kéri a maga „jussát”, vagy megszerzezi a maga saját üzleteit?

Sok-sok szála van ennek a témának. Most csak néhány mondatot említek még a rendőrségi és bírósági vallomásokból, s az induló sorozat témaköréből egyúttal. „*Azt mondták, ha okos vagyok, tudok üzletet csinálni...*” — „*Mások is zsebre dolgoznak...*” — „*Ne félj, olyanok is benne vannak a buliban, akiknek jó össze-köttetések vannak...*” „*A Géza születésnapját akartuk megünnepelni, gondoltuk, kinyomjuk a krimót...*” — „*Ne lelkizz, majd a rendőrségen mondd el az életrajzodat!*” — „*Nagyon szeretett reprezentálni...*”

Egyelőre hagyjuk itt. Holnap majd többet!

SZ. SIMON ISTVÁN